
ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՈԴՎԱԾՆԵՐ, ՀԱՂՈՐԴՈՒՄՆԵՐ

I

Մկրտիչ Դանիելյան – “Պատմաբանասիրական հանդես”-ի հիմնադիր խմբագիրը (ակադեմիկոս Մ. Գ. Ներսիսյանի ծննդյան 110-ամյակի առթիվ).....	3
--	---

ԽՐԻՍՅԱՆ ՀԱՅՐԻԿԻ ԾՆՆՂՅԱՆ
200-ԱՄՅԱԿԻ ԱՌԹԻՎ

Աննա Ասատրյան – Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Ս. Տ. Մկրտիչ Ա Վանեցի Խրիմյանը և հայ երաժշտությունը.....	24
--	----

ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ
ՀԱՂԹԱՆԱԿԻ 75-ԱՄՅԱԿԻ ԱՌԹԻՎ

Դավիթ Գասպարյան – Հայրենական մեծ պատերազմի տարիների հայ գրականությունը.....	42
---	----

Լիլիթ Հովհաննիսյան – Հայկական հարցի 1919–1920 թթ. պատմության լուսաբանումը Հայաստանի պատմագրության մեջ (1991–2019 թթ.)	60
Հենրիկ Հովհաննիսյան – Դանիել Վարուժանի “Հարճը” պոեմի հերոսուհու ենթադրելի նախատիպը	81

II

Անուշավան Զաքարյան – Դավիթ Անանուն. մարդը և գործը (ծննդյան 140-ամյակի առթիվ).....	90
Տիգրան Միսյան – Մշակույթի պաշտպանության գրողների միջազգային կոնգրեսի մշակութային-քաղաքական համատեքստը և մետանարատիվը (հայ բանաստեղծ Վահրամ Ալազանի զեկուցման օրինակով) (ռուս.).....	128
Մանե Մկրտչյան – Գեղարվեստական կրթության հարցերը “Գեղարվեստ” հանդեսի էջերում	141
Գուրգեն Խաչատրյան – Անձնանունները Կամենիցի հայկական դատարանի արձանագրություններում (XVI դ.)	149
Գոհար Վարդույան – Ժողովրդական քրիստոնեության դրսևորումները հայոց տոնական կյանքում	163
Միլեր Քումուսեց, Զոհրաբ Լոթյան – Արցախի Բերձոր գավառի պատմական Հարար գյուղը	187

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ

Ռուսլան Ցականյան – Փառնավազը Հայաստանի թագավոր (մ. թ. ա. VII դարի վերջին քառորդ)	201
---	-----

ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒՄՆԵՐ

Հարություն Խուդանյան – Ակադեմիկոս Նիկոլոզ Բերձենիշվիլու հուշերը Ի. Վ. Ստալինի հետ հանդիպման մասին (1945 թ. հոկտեմբեր, Սոչի).....	212
---	-----

ԳՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Աելիտա Դուլիսանյան – Անուշավան Զաքարյան. Ռուս կոմպոզիտոր Թումաս Հարտմանը և Կոմիտասը	233
Սուսաննա Հովհաննիսյան – Հովհաննես Թումանյան. Նորահայտ փաստաթղթեր..	237
Գեղամ Հովհաննիսյան – Վահան Մելիքյան. Արևմտահայ հասարակական-քաղաքական կյանքը 1917–1918 թթ.: Էրզրումի պաշտպանությունը և անկման պատճառները 1918 թ.	242
Արտակ Վարդանյան – Վիկտոր Կատվայան. Հայաստանի Հանրապետության բարբառային համապատկեր. գիրք 1. Գեղարքունիքի մարզ.....	249
Արսեն Բոբոխյան – Գոհար Կարազոյան. Նախիջևանը եվրոպացի ճանապարհորդների ուղեգրություններում (XIII–XVII դդ.)	252
Գայանե Ամիրադյան – Կոմիտասական (ժողովածու), հ. 3.....	258

ՄԵՐ ԵՐԱԽՏԱՎՈՐՆԵՐԸ

Անուշավան Զաքարյան – Մեծանուն գիտնականը, ազգային-պետական գործիչը (Գ. Բ. Ղարիբջանյանի ծննդյան 100-ամյակի առթիվ).....	263
--	-----

ԳԻՏԱԿԱՆ ԿՅԱՆՔ

Աննա Ասատրյան – “Կոմիտաս – 150” գիտական նստաշրջան.....	273
---	-----

ԼՐԱՏՈՒ

Հասմիկ Հովհաննիսյան –	Սամվել Կարապետյան	280
-----------------------	-------------------	----------

Ուղեցույց հեղինակների համար	286
-----------------------------------	-----

Ուղեցույց հեղինակների համար (ռուս.)	288
---	-----

Ուղեցույց հեղինակների համար (անգլ.)	290
---	-----

Հայերեն և ռուսերեն այբուբենների գրադարձային լատինատառ աղյուսակ.....	292
---	-----

СОДЕРЖАНИЕ

СТАТЬИ, СООБЩЕНИЯ

I

- Мкртич Даниелян** – Редактор-основоположник «Историко-филологического журнала»
(к 110-летию со дня рождения академика М. Г. Нерсисяна).....3

К 200-ЛЕТИЮ СО ДНЯ
РОЖДЕНИЯ ХРИМЯН АЙРИКА

- Анна Асатрян** – Католикос Всех Армян Мкртич I Ванеци Хримян и
армянская музыка.....24

К 75-ЛЕТИЮ ПОБЕДЫ
В ВЕЛИКОЙ ОТЕЧЕСТВЕННОЙ ВОЙНЕ

- Давид Гаспарян** – Армянская литература времен Великой Отечественной войны42

- Лилит Оганисян** – Освещение истории Армянского вопроса 1919–1920 гг.
в историографии Армении (1991–2019 гг.)60
- Генрик Оганисян** – Предположительный прототип героини поэмы «Наложница»
Даниела Варужана81

II

- Анушаван Закарян** – Давид Ананун: человек и дело (к 140-летию со дня
рождения).....90
- Тигран Симян** – Культурно-политический контекст и метанарратив международного
конгресса писателей в защиту культуры (на примере доклада армянского поэта
Ваграма Алазана) (на русск. яз.)128
- Манэ Мкртчян** – Вопросы художественного образования на страницах журнала
«Гегарвест»141
- Гурген Хачатрян** – Личные имена в армянских судебных протоколах
Каменици (XVI в.)149
- Гоар Вардумян** – Проявления народного христианства в праздничной жизни армян ..163
- Мгер Кумунц, Зограб Эркойн** – Историческое село hАрап Арцахского
уезда Бердзор.....187

ОБСУЖДЕНИЯ

- Руслан Цакаян** – Парнаваз – царь Армении? (последняя четверть VII века до н. э.).. 201

ПУБЛИКАЦИИ

- Арутюн Худянян** – Воспоминания академика Николоза Бердзинишвили о встрече с И.В. Сталиным (октябрь 1945 г., Сочи)212

РЕЦЕНЗИИ

- Аэлига Долуханян** – Анушаван Закарян. Русский композитор Фома Гартман и Комитас.33
Сусанна Ованесян – Ованес Туманян. Нововыявленные документы237
Гегам Оганнисян – Ваан Меликян. Западноармянская общественно-политическая жизнь 1917–1918 гг. Оборона и причины падения Эрзрума 1918 г.242
Арташес Варданян – Виктор Катвалян. Диалектная панорама Республики Армения, книга 1: Гегаркуникская область.249
Арсен Бобохян – Гоар Карагезян. Нахичеван в записках европейских путешественников (XIII–XVII вв.)252
Гаяне Амирагян – Комитасиана (сборник), т. 3258

НАШИ ЗАСЛУЖЕННЫЕ ДЕЯТЕЛИ

- Анушаван Закарян** – Именитый ученый, национально-государственный деятель (к 100-летию со дня рождения Г. Б. Гарибджаняна)263

НАУЧНАЯ ЖИЗНЬ

- Анна Асатрян** – Научная сессия «Комитас–150».....273

ХРОНИКА

- Асмик Оганесян** – Самвел Карапетян280
- Руководство для авторов.....286
- Руководство для авторов (на русск. яз.)288
- Руководство для авторов (на англ. яз.)290
- Таблица латинской транслитерации армянского и русского алфавитов292

CONTENTS

ARTICLES, REPORTS

I

- Mkrtich Danielyan** – Editor-Founder of the “Historical-Philological Journal”
(To the 110th birthday anniversary of Academician M. G. Nersisyan)3

TO THE 200TH BIRTH ANNIVERSARY
OF KHRIMYAN HAYRIK

- Anna Asatryan** – Catholicos of All Armenians Mkrtich I Vanetsi Khrimyan
and Armenian music24

TO THE 75TH ANNIVERSARY OF THE VICTORY
OF THE GREAT PATRIOTIC WAR

- David Gasparian** – Armenian literature of the times of the Great Patriotic War42

- Lilit Hovhannisyan** – The elucidation of the 1919–1920 history of the Armenian Question
in the historiography of Armenia (1991–2019)60
Henrik Hovhannisyan – The assumptive prototype of the heroine of the poem
“Concubine” by Daniel Varuzhan81

II

- Anushavan Zakaryan** – David Ananun: the man and his work (On the occasion of his
140th birth anniversary)90
Tigran Simyan – The cultural-political context and metanarrative of the International
Congress of the Writers for the defense of culture
(On the example of the report by the Armenian poet Vahram Alazan)128
Mane Mkrtchyan – Problems of art education on the pages of journal “Gegharvest”141
Gurgen Khachatryan – Personal names in Armenian court records of Kamenets
(16th c.)149
Gohar Vardumyan – Manifestations of folk Christianity in the festive life of Armenians163
Mher Kumunts, Zohrab Erkoyan – Historical village Harar in the Berdzor district
of Artsakh187

DISCUSSIONS

- Ruslan Tsakanyan** – Parnawaz – the king of Armenia?

(The last quarter of the 7th century B.C.)	201
--	-----

PUBLICATIONS

Harutyun Khudanyan – The memoirs of Academician Nikoloz Berdzenishvili on the meeting with I. V. Stalin (October 1945, Sochi).....	212
---	-----

REVIEWS

Aelita Dolukhanyan – Anushavan Zakaryan: Russian composer Thomas Hartmann and Komitas	233
Susanna Hovhannisyan – Hovhannes Tumanyan; Newly-found documents	237
Gegham Hovhannisyan – Vahan Melikyan. The social-political life of Western Armenians in 1917–1918; the defense of Erzurum and the reasons for the fall in 1918.....	242
Artak Vardanyan – Viktor Katvalyan. Dialectical overview of the Republic of Armenia, Book I; Gegharkunik province.....	249
Arsen Bobokhyan – Gohar Karagyozyan. Nakhijevan in the travelogues of European travelers (13th-17th cc.)	252
Gayane Amiraghyan – Komitasiana (digest), vol. 3.....	258

OUR HONOURED SCHOLARS

Anushavan Zakaryan – The renowned scientist, national-state figure (On the occasion of G. B. Gharibjanyan's 100th birthday anniversary)	263
--	-----

SCIENTIFIC LIFE

Anna Asatryan – “Komitas – 150”: Scientific session	273
--	-----

NEWS

Hasmik Hovhannisyan – <table border="1" data-bbox="587 1489 922 1529">Samvel Karapetyan</table>	280
A guidance for the authors	286
A guidance for the authors (Russ.)	288
A guidance for the authors (Eng.)	290
Latin transliteration table of the Armenian and Russian alphabets.....	292